

| گفت‌وگو |

♦♦ مهم‌ترین چالش‌های زیرساختی کشاورزی جنوب استان کرمان کدامند و برای رفع این چالش‌ها چه باید کرد؟

به نظر بنده، مهم‌ترین چالش‌ها در حوزه زیرساختی کشاورزی جنوب کرمان عبارتند از:

- ضعف سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و دولتی در زمینه زیرساخت‌های صادراتی و تولید،
- عدم ثبات قوانین، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های مرتبط با صادرات محصولات کشاورزی که منجر به عدم استقبال تجار و سرمایه‌گذاران در این حوزه شده است،
- ضعف شدید در زیرساخت‌های حمل‌ونقلی (ریلی، هوایی و جاده‌ای) منطقه،
- عدم حضور تشکلهای و اتحادیه‌های خصوصی فعال و قوی در حوزه تولید، بسته‌بندی و فرآوری و مهم‌تر از همه صادرات محصولات کشاورزی،
- وابستگی شدید به نهاده‌های وارداتی بویژه بذر و سم،

- و علاوه بر چالش‌های مذکور، چند سالی است که پدیده تغییر اقلیم و استهلاک منابع پایه (آب‌وخاک) نیز به‌عنوان یک ابر چالش، کشاورزی منطقه را تحت تأثیر قرار داده و هزینه تولید محصولات کشاورزی را در جنوب استان را به‌شدت افزایش داده است.

اما برای رفع چالش‌های مذکور، این موارد پیشنهاد و توصیه می‌شود:

- بسترسازی مناسب برای تسهیل سرمایه‌گذاری خارجی و داخلی و تعامل با سرمایه‌گذاران برای عمران و توسعه حوزه کشاورزی و صنایع وابسته،
- گسترش خدمات بازرگانی (صادرات، حمل‌ونقل، ترانزیت کالا، انبارداری، خدمات مالی و بیمه‌ای) در جهت تسهیل و توسعه بازرگانی خارجی،
- ایجاد زیرساخت و سرمایه‌گذاری لازم برای تولید نهاده‌های اولیه کشاورزی (انواع بذر بویژه بذر محصولات گلخانه‌ای و سبزی و صیفی، کود، سم، پوشش‌های گلخانه‌ای، ادوات کشاورزی و غیره) با ایجاد شهرک تخصصی تولید نهاده‌های کشاورزی،
- توسعه و گسترش پایانه‌های صادراتی

گفت‌وگو با دکتر «احمد آئین» رییس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی جنوب استان کرمان

جیرفت؛ در اندازه هاب صادرات محصولات گلخانه‌ای

این‌که در جنوب استان بیشتر چه محصولاتی باید تولید شوند، مسلماً محصولات نوبرانه سبزی و صیفی گلخانه‌ای باید در صدر تولیدات منطقه باشند و باید از تولید محصولات آب‌بر تابستانه بویژه ذرت و یونجه صرف‌نظر و یا سطوح آن‌ها به‌شدت کاهش پیدا کند.

دکتر احمد آئین، رییس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی جنوب استان کرمان می‌گوید، در صورتی که رفع چالش‌های زیرساختی کشاورزی منطقه جنوب استان کرمان محقق شود، جیرفت به هاب صادرات محصولات گلخانه‌ای و سبزی و صیفی نوبرانه کشور تبدیل خواهد شد. در کشاورزی منطقه جنوب تقریباً نگاه مزیتی به‌صورت نظام‌مند حاکم نبوده است، اگرچه توجه ساختاری به مزیت‌ها می‌تواند موجب تحول اقتصادی و پایداری در تولید شود. او همچنین توجه جدی به بحران منابع آب‌های زیرزمینی منطقه و تعیین تکلیف چاه‌های غیرمجاز و مدیریت صحیح آب و کاهش کشت‌های تابستانه و سطوح زیرکشت فضاهای باز و سوق دادن آن‌ها به سمت کشت‌های گلخانه‌ای را یادآوری می‌کند و با توجه به تنوع اقلیمی منطقه و نیز تنوع تولیدات محصولات زراعی و باغی بویژه در فصول پاییز و زمستان توسعه گردشگری کشاورزی را یک ضرورت می‌داند. مشروح گفت‌وگو با دکتر آئین را در ادامه مطالعه کنیم.

|| عکس: فاطمه اسکندری/ ایرنا ||

تخصصی محصولات کشاورزی،
- توسعه انبارهای فنی و سردخانه‌های مدرن
برای نگهداری محصولات کشاورزی.
و چنانچه موارد مذکور تحقق پیدا کنند، جیرفت
به هاب صادرات محصولات گلخانه‌ای و سبزی و
صیفی نوبرانه کشور، تبدیل خواهد شد.

♦♦ در بخش کشاورزی جنوب استان کرمان
چقدر نگاه مزیتی داشته‌ایم، این منطقه با نگاه
رقابت جهانی، چه محصولات کشاورزی باید
تولید کند و از تولید کدام محصولاتی که امروز
تولید می‌کند باید به‌طور جدی صرف‌نظر کند؟
می‌توان گفت که تقریباً در کشاورزی جنوب
استان نگاه مزیتی بویژه نگاه مزیت نسبی
اکولوژیک و نگاه مزیت صادراتی به‌صورت
نظاممند حاکم نبوده است و توجه ساختاری
به این مزیت‌ها می‌تواند منطقه را از منظر
اقتصادی متحول و باعث پایداری در تولید شود.
اما این‌که در جنوب استان بیشتر چه
محصولاتی باید تولید شوند، مسلماً محصولات
نوبرانه سبزی و صیفی گلخانه‌ای باید در صدر
تولیدات منطقه باشند و باید از تولید محصولات
آب‌بر تابستانه بویژه ذرت و یونجه صرف‌نظر
و یا سطوح آن‌ها به‌شدت کاهش پیدا کند.
به‌طور کلی سطح زیرکشت محصولات تابستانه
به دلیل تبخیر و تعرق زیاد و مصرف بالای آب،
بایستی از طریق مدیریت هوشمند آب کاهش
یابد.

♦♦ تغییرات بنیادین مورد نیاز در مسیر اصلاح
الگوی کشت در منطقه جنوب استان چیست؟
جایگاه تولید محصولات صادراتی بویژه
محصولات سبزی و صیفی اعم از گلخانه‌ای و
غیرگلخانه‌ای در الگوی کشت فعلی مشخص
نیست و به‌عبارت دیگر اصلاً به این موضوع
پرداخته نشده است. همچنین در الگوی کشت
فعلی کمتر به مزیت‌های اکولوژیک منطقه
توجه شده است.
توسعه کشت‌های گلخانه‌ای، کاهش کشت‌های
تابستانه و تمرکز الگوی کشت بر کشت‌های
پاییزه و زمستانه از دیگر الزامات در راستای
اصلاح الگوی کشت می‌باشند.

♦♦ از وضعیت علم و نوآوری در کشاورزی جنوب
استان کرمان چه ارزیابی دارید و چه پیشنهادی‌های
مهمی را برای تقویت این مهم ارائه می‌کنید؟
به نظر وضعیت تولید علم و دانش در حوزه
کشاورزی جنوب استان خوب است، اما در
حوزه نوآوری و تبدیل علم به ثروت خوب عمل
نشده است. برای تقویت و توسعه نوآوری،
توجه و حمایت از واحدهای فناور کشاورزی از
طریق ایجاد و راه‌اندازی پارک علم و فناوری
جنوب کرمان، توصیه و پیشنهاد می‌شود.

♦♦ چرا کشاورزی جنوب کرمان از حلقه اول
زنجیره ارزش محصولات فراتر نرفته است؟
عدم سرمایه‌گذاری و توجه به زیرساخت‌های
موردنیاز از جمله صنایع مرتبط با بسته‌بندی،
سورتینگ، فرآوری محصولات و غیره را می‌توان
از مهم‌ترین دلایل این مسئله عنوان نمود.
اما با توجه به ماهیت بیشتر محصولات تولیدی
منطقه که عمدتاً نوبرانه و خارج از فصل می‌باشند،
بنابراین بیشترین و بالاترین ارزش‌افزوده
این محصولات با عرضه مستقیم آن‌ها به
بازارهای خارجی و داخلی به دست می‌آید.

♦♦ در پایان چه نکاتی را لازم می‌دانید که
اضافه فرمایید؟
• توجه جدی به بحران منابع آب‌های زیرزمینی
منطقه از طریق تعیین تکلیف چاه‌های غیرمجاز
و حکمرانی صحیح آب و کاهش کشت‌های
تابستانه و سطوح زیرکشت فضاهای باز و سوق
دادن آن‌ها به سمت کشت‌های گلخانه‌ای و
کشت‌های زیرپوشش سایبان.
• شدت و کثرت وقوع پدیده‌های حاصل
از تغییر اقلیم، کشاورزی جنوب استان را
در آینده نزدیک به‌شدت تحت تأثیر قرار
خواهد داد؛ بنابراین باید از هم‌اکنون موضوع
مدیریت سازگاری با تغییر اقلیم از همه
جوانب مدنظر و موردتوجه قرار بگیرد.
• با توجه به تنوع اقلیمی منطقه (از سردسیر تا
نیمه گرمسیر و گرمسیر و همچنین وجود میکرو
اقلیم‌های خاص) و تنوع تولید محصولات
زراعی و باغی بویژه در فصول پاییز و زمستان،
سرمایه‌گذاری و توسعه گردشگری کشاورزی
(اگروتوریسم) در جنوب استان، یک آینده‌نگری
و یک ضرورت است و بنابراین باید شرایط و
زیرساخت‌های لازم در این خصوص فراهم شود. III